

To av de kontrollerte får ny kontroll av regnskapsførervirksomheten i 2018. Dette på grunn av formelle mangler vedrørende regnskapsføringen. Noen eksempler på funn fra disse kontrollene: manglende oppdragsavtaler, manglende rutinebeskrivelser av kundene, manglende Altinn-fullmakter, svake arkiveringsrutiner, ikke à jour med avstemminger og svak/manglende kontrollspor for kontroll av årsregnskap og ligningspapirer og manglende dokumentasjon på kvalitetssikring av oppdrag.

Eksempler på funn fra de andre kontrollene:

- mangelfull loggføring av mottak og tilbakelevering av regnskapsmateriale
- mangelfull dokumentasjon av kundens interne rutiner som kan ha betydning for oppdraget
- manglende kontrollspor for utført kvalitetskontroll
- manglende skriftlig bekreftelse fra de ansatte om at de har gjennomgått det

etiske regelverket og hvitvaskingsrutinene

- manglende avstemming av nødvendige kontoer i forbindelse med årsavslutningen
- manglende dokumentasjon av overordnet intern kontroll på oppdragsnivå
- manglende eller mangelfulle oppdragsavtaler
- Manglende kommunikasjon av lovbrudd eller andre forhold til oppdragsgiver

Dokumentbasert kontroll

Oversendt dokumentasjon fra dem som har hatt dokumentbasert kontroll, er godt organisert og bra dokumentert.

Det er fire autoriserte regnskapsførere som får oppfølgingskontroll neste år på grunn av mangelfull oppfyllelse av formelle krav i god regnskapsførerskikk. Dette kan være mangelfull oppdragsavtale, mangelfulle

altinn-fullmakter og overholdelse av hvitvaskingsreglementet.

Det er ved kontrollene avdekket to autoriserte regnskapsførere som ikke tilfredsstiller etterutdanningskravene og som derfor oversendes Finanstilsynet.

Noen andre funn som kan nevnes fra de dokumentbaserte kontrollene er:

- Mangler ved hvitvaskingsrutiner – ikke utpekt hvitvaskingsansvarlig.
- Mangelfull loggføring av mottak og tilbakelevering av regnskapsmateriale.
- Manglende underskrift fra de ansatte på taushetserklæring.
- Mangelfulle oppdragsavtaler.
- Manglende fullmakt Altinn.
- Mangelfull vurdering av kundens interne rutiner
- Krav til loggføring
 - Det er viktig å bemerke at dette også gjelder for årsoppgjørsoppdrag

Mer fokus på miljø og bærekraft:

Uendret markedsrisikopremie i det norske markedet

Siviløkonom
Morten Mjelde

Norske finansanalytikere vurderer at markedsrisikopremien i det norske markedet ligger uendret på 5,0 prosent.

Dette er basert på en undersøkelse utført av PwC i samarbeid med Norske Finansanalytikeres Forening (NFF). 45 prosent mener at det bør brukes et påslag i avkast-

Siviløkonom
Martin Hoang Nguyen
PwC

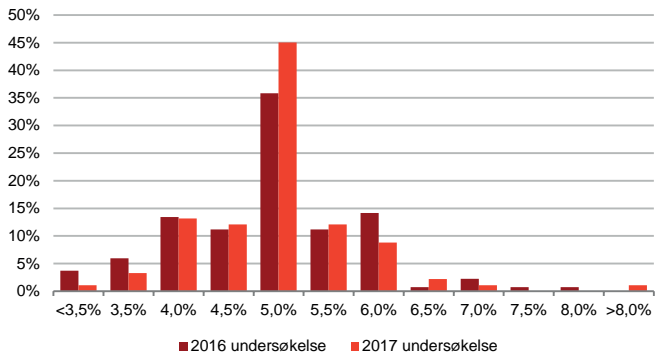
ningskravet for selskaper med svak prestasjon knyttet til miljø og bærekraft. Det er syvende året på rad at undersøkelsen gjennomføres for å kartlegge norske finansanalytikeres oppfatning av størrelsen på blant annet markedsrisikopremien, risikofri rente og andre sentrale forhold knyttet til verdsettelse av virksomheter. Svarene er avgitt i perioden 27. oktober til 20. november 2017.

Master i anvendt økonomi og finans
Karen Fastbø

Uendret markedsrisikopremie til tross for rekordår på Oslo Børs

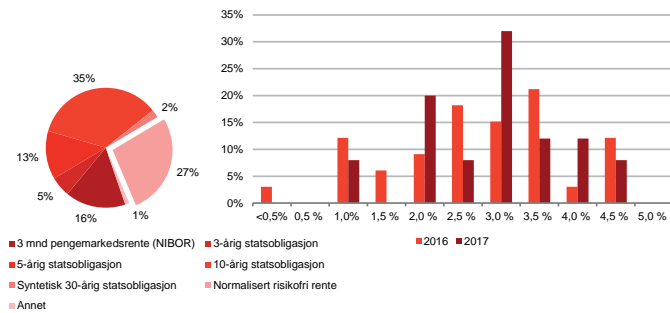
Undersøkelsen viser at markedsrisikopremien i det norske markedet forblir uendret på 5,0 prosent, til tross for rekordår på Oslo Børs. I 2017 steg Oslo Børs hovedindeks med 19,1 prosent. Andelen som svarer at de benytter 5,0 prosent som markedsrisikopremie, har økt til 45 prosent i år fra 36 prosent i fjor.

Figur: Markedsrisikopremie

Flertallet bruker tiårig statsobligasjon som risikofri rente

Flertallet av respondentene bruker tiårig statsobligasjon som risikofri rente, likt tidligere års undersøkelser. Andelen har imidlertid blitt redusert fra 41 prosent i fjor til 35 prosent i år. Årsgjennomsnittet av norsk tiårig statsobligasjon var på 1,64 prosent i 2017, en liten økning i år sammenlignet med 2016, som hadde et årsgjennomsnitt på 1,33 prosent. Dette er fortsatt lavt sett i et historisk perspektiv. Tiårig statsobligasjon har i gjennomsnitt vært på 3,8 prosent i perioden 2000–2017. 27 prosent av respondentene bruker en normalisert risikofri rente, hvor medianen av disse benytter en rente på 3,0 prosent.

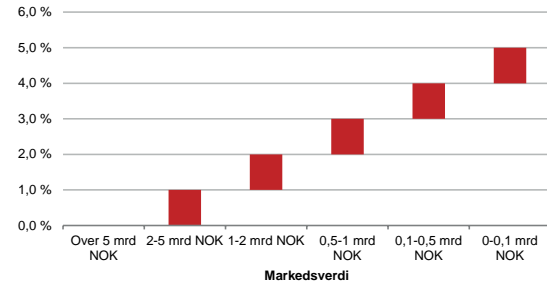
Figur: Valg av risikofri rente og spredning innenfor «Normalisert risikofri rente»

Halvparten bruker påslag i avkastningskrav ved svak prestasjon innen miljø og bærekraft

45 prosent av respondentene i undersøkelsen svarer at det bør brukes et påslag i avkastningskravet for selskaper som har svak prestasjon tilknyttet miljø og bærekraft. De siste årene har det blitt stadig sterkere fokus på miljø og bærekraft. Flere fond i Norge utelukker selskaper som ikke er bærekraftige eller har manglende fokus på miljø, og interessen for grønne fond øker. Stortinget vedtok sommeren 2017 at Statens pensjonsfond utland skulle trekke seg ut av kullselskaper, i tråd med Finansdepartementets etiske retningslinjer. Oslo Børs er med i FN's program for bærekraftige børser, og lanserte i 2014 som den første børsen i verden en egen liste for grønne obligasjoner.

Størrelsen på småbedriftspremien øker jo lavere markedsverdi selskapet har

80 prosent av respondentene mener at det bør benyttes en småbedriftspremie i avkastningskravet for små selskaper, i likhet med tidligere år. Undersøkelsen viser at størrelsen på småbedriftspremien øker jo lavere markedsverdi selskapet har.

Figur: Småbedriftspremie – median

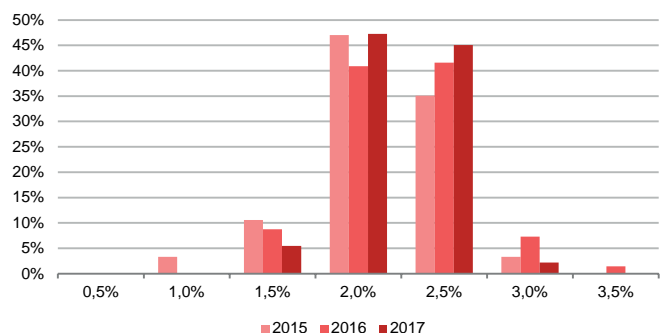
Finansanalytikerne tror på lavere langsiktig inflasjon og lavere vekstrate enn Norges Banks inflasjonsmål

Andelen som mener at det bør benyttes 2,0 prosent som langsiktig inflasjonsforventning, har økt fra 41 prosent i 2016 til 47 prosent i 2017. Det er samtidig en liten økning i andelen som mener at langsiktig inflasjon som benyttes, bør være lik Norges Banks inflasjonsmål på 2,5 prosent, som tyder på mindre spredning i hva respondentene mener burde brukes som inflasjonsforventning på lang sikt.

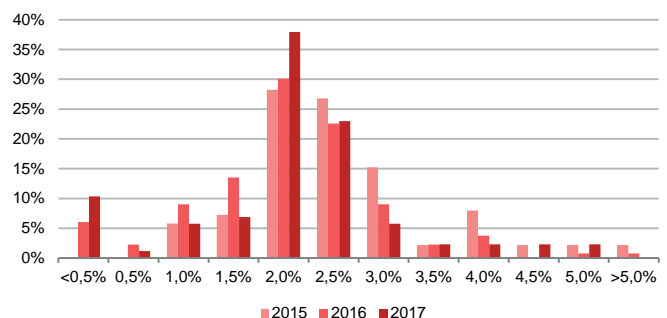
En forklaring til den relativt høye andelen som bruker 2,0 prosent som langsiktig inflasjonsmål, kan være at inflasjonen historisk har ligget noe lavere enn inflasjonsmålet. Etter at inflasjonsmålet ble innført, har inflasjonen i gjennomsnitt vært på rundt to prosent. Inflasjonen har vært fallende i hele 2017, og var ifølge SSB på 1,1 prosent fra november 2016 til november 2017.

Norges Bank forventer lav prisvekst fremover og anslår en inflasjon i overkant av to prosent innen utgangen av 2020. Dette stemmer overens med hva økonomer i finansnæringen mener i en spørreundersøkelse utført av Epinions for Norges Bank, som forventer 2,0 prosent i inflasjon om fem år, pr. 4. kvartal 2017.

Undersøkelsen viser videre at langsiktig vekstrate i terminalleddet i en nåverdimodell er lik 2,0 prosent, gitt ved medianen. Dette er på nivå med Norges Banks prognose for årlig vekst i BNP for Fastlands-Norge frem til 2020 på rundt 2 prosent. Dette er noe lavere enn det langsiktige inflasjonsmålet til Norges Bank.

Figur: Langsiktig inflasjonsforventning

Figur: Vekstrate i terminalleddet